

2017

TOIMINTAKERTOMUS

vahvistettu yhdistyksen kevätkokouksessa 21.03.2018

**Pohjois-Savon
Muisti ry**
Muistiliitto

Pohjois-Savon Muisti ry

Lapinlinnankatu 2

70100 KUOPIO

toimisto@psmuisti.fi

www.psmuisti.fi

Yhdistyksen toimintaa ohjaavat vahvasti Muistiliiton kanssa yhteiset arvot:

LUOTETTAVUUS

INHIMILLISYYS

TAVOITTEELLISUUS

YHTEISÖLLISYYS

OSALLISUUS

SISÄLTÖ:

YHDISTYKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Hallituksen kertomus yhdistyksen toiminnasta edellisenä toimikautena

1. Yleistä yhdistyksen toiminta -alueesta

2. Yhdistyksen toiminta-ajatus

3. Yhdistyksen hallinto

Hallitus

Työvaliokunta

Kevätkokous

Syyskokous

4. Jäsenistö

Jäsenkehitys

5. Toiminta

5.1 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus, STEA

- Muistiluotsi
- Elä unoha evvaitä -hanke
- Muistikka -hanke

5.2 Lähiavustajapalvelu

5.3 Hankeyhteistyö

6. Viestintä

7. Henkilöstö

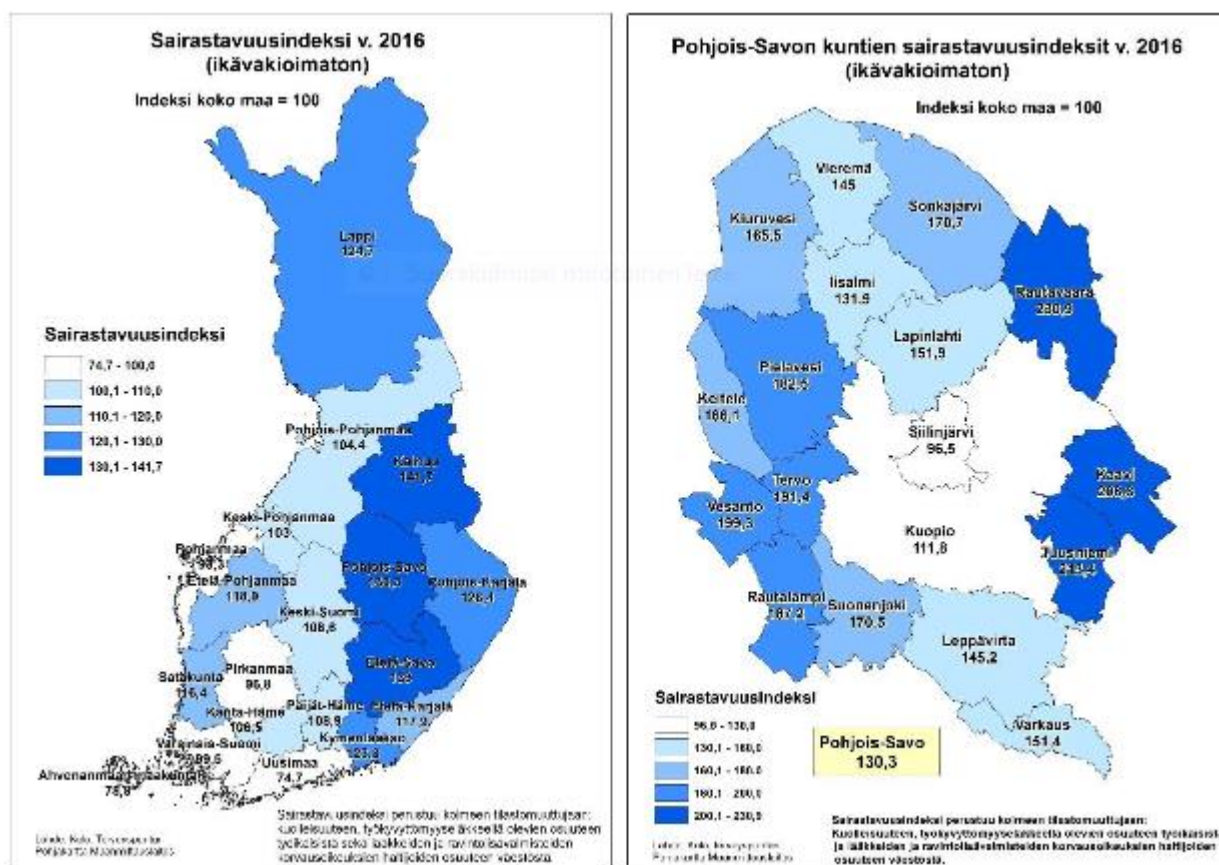
8. Yhdistyksen talous

1. Yleistä yhdistyksen toiminta-alueesta

Yhdistys toimii **Pohjois-Savon maakunnan** alueella. Toimintavuonna Pohjois-Savossa on 18 kuntaa ja maakunta koostuu viidestä seutukunnasta; kaupunkeja alueella on viisi (Kuopio, Iisalmi, Varkaus, Suonenjoki ja Kiuruvesi). Maakunta on pinta-alaltaan Suomen viidenneksi suurin ja väestömäärältään kuudenneksi suurin. Väestön asukastiheys on 14,8 asukasta/maakm² (koko maa 17,5). Asukasluku on 250 000.

Pohjois-Savon liiton mukaan maakunnan erityispiirteitä ovat väestön vähentyminen, ikääntyminen ja matala työllisyysaste. Työttömyysaste oli Pohjois-Savossa 13,4% ja koko maassa 13,2%. Huoltosuhte oli 2016 Pohjois-Savossa 61,8 (koko maa 59,1). Väestöllinen huoltosuhte kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Vanhusväestön osuus on Pohjois-Savossa suuri ja edelleen kasvava, jolloin myös palveluiden tarve ja kysyntä kasvaa.

Pohjois-Savon ikävalikoimaton sairastavuusindeksi 2016 on 130,3.

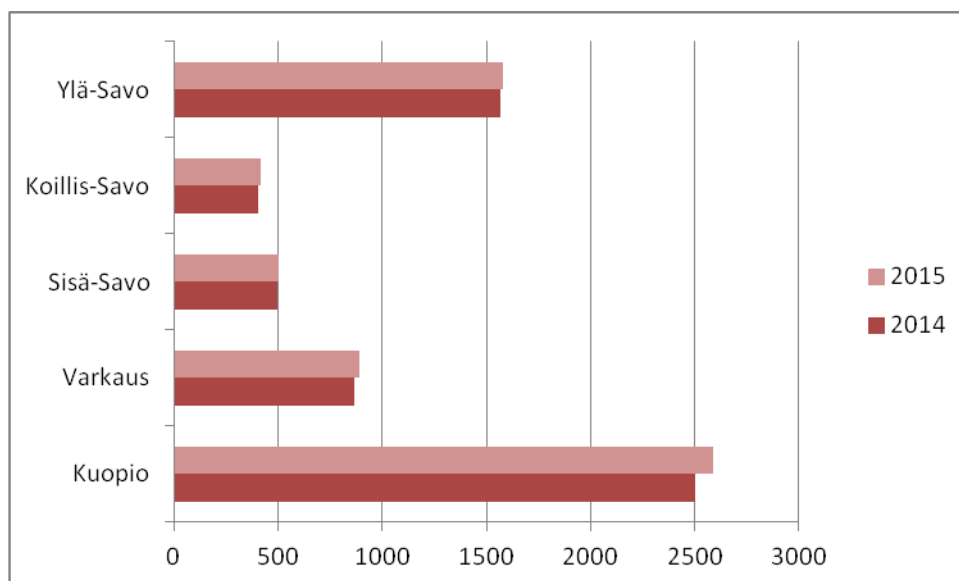

Muistisairaiden ihmisten määrä lisääntyy väestön ikääntyessä, joten huomiota on kiinnitettävä ennaltaehkäisyyn sekä hyvään hoitoon ja kuntoutukseen. *Etenevät muistisairaudet* ovat aivoja rappeuttavia, toimintakykyä laaja-alaisesti heikentäviä sairauksia, joita esiintyy eniten iäkkäillä ihmisillä. Ne ovat kansantauteja siinä missä sydän- ja verisuonisairaudetkin.

Muistisairauksien Käypä hoito -suositus on päivitetty, ja se huomioi nyt aiempaa laajemmin lääkkeettömän hoidon. Suosituksen päivityksessä on huomioitu tuore tutkimustieto sekä diagnostiikan ja hoitomuotojen kehitys. Aiempi suositus on vuodelta 2010. Uuden suosituksen mukaan tiedonkäsittelyn heikentymistä on jo 200 000 suomalaisella. Vuoden 2010 suosituksessa määrän arveltiin olevan 120 000. Lievällä kognitiivisella heikentymällä tarkoitetaan tiedonkäsittelyoireita, mutta ei (vielä) varsinaista toimintakyvyn heikentymistä. Kyseessä ei ole sairaus, vaan oireyhtymä, jonka syyt ja oireiden kokonaisuus vaihtelevat. Heikentymä voi kuitenkin edetä kohti etenevää muistisairautta, kuten Alzheimerin tautia.

Vuosittain etenevän muistisairauden diagnoosin saa yli 14 500 suomalaista ja kaikkiaan sairastuneita on Suomessa jo lähes 193 000. Lisäksi Suomessa arvioidaan olevan 7 000 – 10 000 alle 65- vuotiasta muistisairasta ja joka kolmas yli 65- vuotias suomalainen kokee muistioireita.

Pohjois-Savon maakunnan alueella muistisairaiden määrä vuonna 2015 on noin 9 900 (Suomen muistiasiantuntijat/kuntalaskuri). Luku sisältää lievässä, keskivaikeassa ja vaikeassa vaiheessa olevat henkilöt (2010: 8 036). Työikäisten muistisairaiden määrä on noin 300. Terveiden ja hyvinvonnin laitoksen laatiman tilaston mukaan Pohjois-Savon dementiaindeksi on 119,1 (koko maa 100). Erikoissairaanhoidolta saadun tiedon mukaan 2017 tehtiin noin 1000 uutta diagnoosia Pohjois-Savossa.

Muistisairaiden määrän jakautuminen seutukunnittain Pohjois-Savossa vuosina 2014 -2015.

2. Yhdistyksen toiminta-ajatus

Pohjois-Savon Muisti ry on Muistiliiton jäsenyhdistys. Yhdistys on **potilas- ja omaisjärjestö** ja se on perustettu v. 1987. Yhdistys nojaa toiminnassaan ja sen suunnittelussa vahvasti liiton ohjaamiin arvoihin ja visioon sekä hyödyntää liiton yhdessä jäsenyhdistysten kanssa laatimaa strategiaa.

Yhdistys tekee työtä sääntöjensä mukaan muistihäiriöisten ja muistisairaiden ihmisten sekä heidän läheistensä edunvalvontajärjestönä. Keskeisenä toiminnan kohteina ovat muistisairaiden ja heidän läheistensä elämänlaatu, muistisairauksien ennaltaehkäisy ja aivoterveys.

Yhdistyksen toimintaa ohjaavat arvot:

LUOTETTAVUUS – yhdistys on avoin, vastuullinen ja oikeudenmukainen. Toiminta perustuu muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä arjen haasteiden tuntemukseen. Yhdistyksen asiantuntemukseen luotetaan.

INHIMILLISYYS – yhdistyksen toiminta pohjaa vapaaehtoistyön arvostamiseen. Toiminta on osallisuuteen mahdollistavaa sekä ihmisarvoa, yksilöllisyyttä ja erilaisuutta kunnioittavaa.

TAVOITTEELLISUUS - yhdistys toimii alansa edelläkävijänä pyrkien suunnitelmallisesti ja ammattitaitoisesti kohti yhdessä asetettuja päämääriä ja tavoitteita. Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan ja seurataan.

YHTEISÖLLISYYS – yhdistys on osana Muistiliittoa. Työskentely yhteisen asian puolesta innostaa tavoitteiden saavuttamiseen. Yhteistyö lisää osaamista ja tehostaa järjestön toiminnan vaikuttavuutta.

OSALLISUUS – yhdistyksen toiminta edistää mukanaoloa, kiinnittymistä ja kuulumista yhteisöön. osallisuudessa on mukana myös omakohtaista sitoutumista, vaikuttamista ja vastuun ottamista. Osallisuus ehkäisee syrjäytymistä

Yhdistyksen visio:

Pohjois-Savon Muisti ry on muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä luotettu puolestapuhuja sekä alueellaan arvostettu vaikuttaja ja asiantuntija.

Vuosi 2017 oli yhdistyksen 30-vuotis juhluvuosi. Juhlia järjestettiin maakunnassa ja pääjuhla Kuopion kaupungintalolla. Yhdistys palkitsi juhlassa vapaaehtoistoimijoitaan sekä yhteistyökumppaneita Muistiliiton ansiomerkillä. Tilaisuudessa jaettiin Tuula Pirttilän rahastosta stipendi

Huomionosoitukset:

Vapaaehtoistoimijat: Leena Räsänen, Anja Tihinen, Paavo Antikainen, Markku Wulff, Marketta Hynninen, Merja Hallikainen, Raija Tuovinen.

Yhteistyökumppanit: Savonia ammattikorkeakoulu ja Savon ammatti- ja aikuisopisto.

Muistihoitajat: Anne Airaksinen, Anne Viita-aho, Tarja Help-Väänänen

Stipendi: Lääketieteen lisenssiaatti ja neurologiaan erikoistuva lääkäri Sanna Hannonen

Humak- ammattikorkeakoulun opiskelija Juuso Vartiainen teki päättötyönä jäsenkyselyn loppuvuodesta 2017. Kysely lähetettiin kaikille jäsenille, joko kirjeitse tai sähköpostilla. Vastausprosentti oli 45% ja vastauksia saatiin kattavasti koko toiminta-alueelta. Päättötyö valmistuu kevään 2018 aikana.

Pohjois-Savon maakunnallinen muistibarometriaineisto kerättiin yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa vuoden 2017 aikana ja tulokset valmistuvat maaliskuussa 2018. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa muistisairautta sairastavien ihmisten ja heidän läheistensä palveluiden nykytila maakunnan alueella, jotta palveluita voitaisiin edelleen kehittää yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Kyselyyn vastasi yksin tai työryhminä 16 vastaajatahoa, jotka olivat alueidensa muistihoitajia, muistikoordinaattoreita, kotihoidon edustajia, osastonhoitajia, palveluohjaajia, alueiden sosiaali- ja terveysalan johtajia sekä geriatreja ja erikoistuvia lääkäreitä. Vastaajat edustivat joko yksittäisiä kuntia, kuntayhtymiä tai yhteistoiminta-alueita koko Pohjois-Savon alueelta.

3. Yhdistyksen hallinto

Hallitus

Yhdistyksen hallituksen kokoonpano vuonna 2017:

Markku Wulff	puheenjohtaja
Riitta Turjamaa	varapuheenjohtaja
Irma Purssila	varsinainen jäsen/ yhdistyksen sihteeri
Johanna Salpakari	varsinainen jäsen
Raija Tuovinen	varsinainen jäsen
Sanna Rissanen	varsinainen jäsen
Marketta Hynynen	varsinainen jäsen
Varpu Hämäläinen	varajäsen
Merja Laitinen	varajäsen

Hallitus kokoontui kuusi kertaa toimintavuoden aikana.

Työvaliokunta

Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat yhdistyksen puheenjohtaja Markku Wulff, varapuheenjohtaja Riitta Turjamaa, yhdistyksen sihteeri Irma Purssila ja toiminnanjohtaja Eija Rytönen.

Kevätkokous

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 30.03.2017 Pohjois-Savon Muistiluotsissa. Kokouksessa käytiin läpi ja hyväksyttiin yhdistyksen vuosikertomus ja tilinpäätös vuodelta 2016. Kokous vahvisti yhdistyksen tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille.

Syyskokous

Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous pidettiin 18.11.2017 Pohjois-Savon Muistiluotsin tiloissa, Lapinlennankatu 2, Kuopio.

Hallituksen henkilövahvuudeksi vuodelle 2018 vahvistettiin puheenjohtaja ja kuusi varsinaista jäsentä sekä kaksi varajäsentä. Puheenjohtajaksi valittiin Markku Wulff.

Kokouksessa hyväksyttiin hallituksen esittämä toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2018 ja yhdistyksen jäsenmaksuksi hyväksyttiin 20 €, perhejäsenmaksun suuruudeksi määrättiin 10€ ja kannattaja-jäsenmaksuksi 50€ (yritys tai yhteisö).

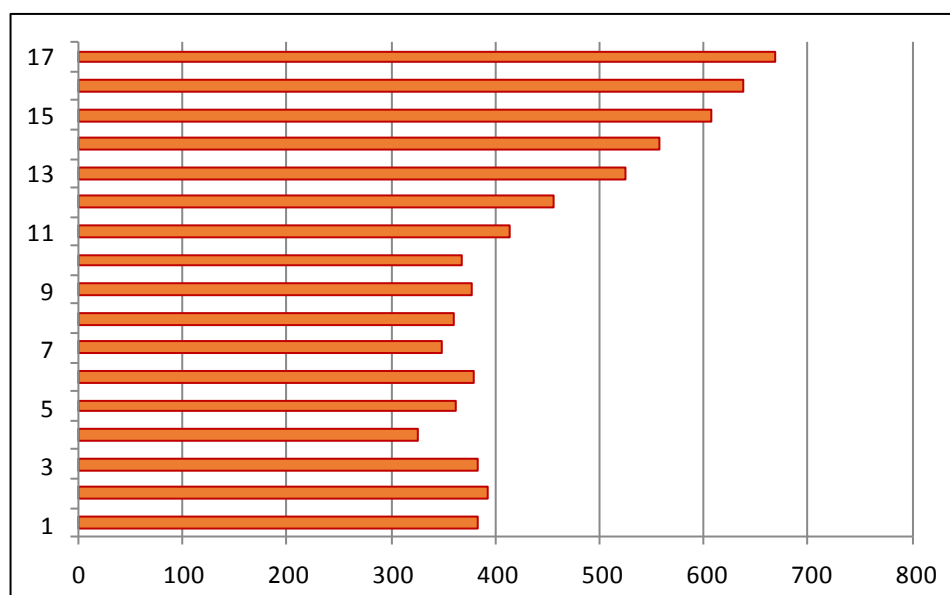

Yhdistyksen tilintarkastajaksi valittiin Sirpa Koponen HT ja varatilintarkastajaksi Tommi Colliander HT.

4. Jäsenistö

Yhdistyksen jäsenistö koostuu muistisairaista, heidän omaisistaan sekä ammattijäsenistä. Yhdistyksellä ei ole kannattajajäseniä. Yhdistyksen sääntöjä uudistettiin 2014 ja uudet säännöt astuivat voimaan 19.1.2015. Uusien sääntöjen mukaan yhdistykselle tuli uusi jäsenluokka perhejäsen. Yhdistyksen jäsenmäärä nousi ja oli vuoden 2017 lopussa 667.

Yhdistys on Varkaudessa toimivan vammais- ja potilasyhdistysten Vammel yhteistyöjärjestön jäsen. Yhdistys kuuluu kuopiolaisten vammais- ja kansanterveysyhdistysten yhteistyöorganisaatio Tukipilariin sekä on Iisalmessa vammais-, nuoriso- ja liikuntayhdistysten nuorisoelin *VaNuLi* ry:n jäsen.

Yhdistyksen jäsenkehitys 2001 -2017

5. Toiminta

Pohjois -Savon Muisti ry:n toiminnan päämääränä on olla omalta osaltaan edistämässä ja tukemassa muistisairaiden ja heidän omaistensa jaksamista ja hyvinvointia. Tavoitteena on helpottaa näiden ihmisten arkea tukemalla kotona selviytymistä. Yhdistys ylläpitää maakunnallista järjestölähtöistä asiantuntija- ja tukikeskustoimintaa, toteuttaa kehittämishankkeita ja tuottaa Pohjois-Savon alueella lähiavustajapalvelua.

Yhdistys on saanut toimintansa toteuttamiseksi avustusta Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukselta (STEA), Kuopion ja Iisalmen kaupungeilta.

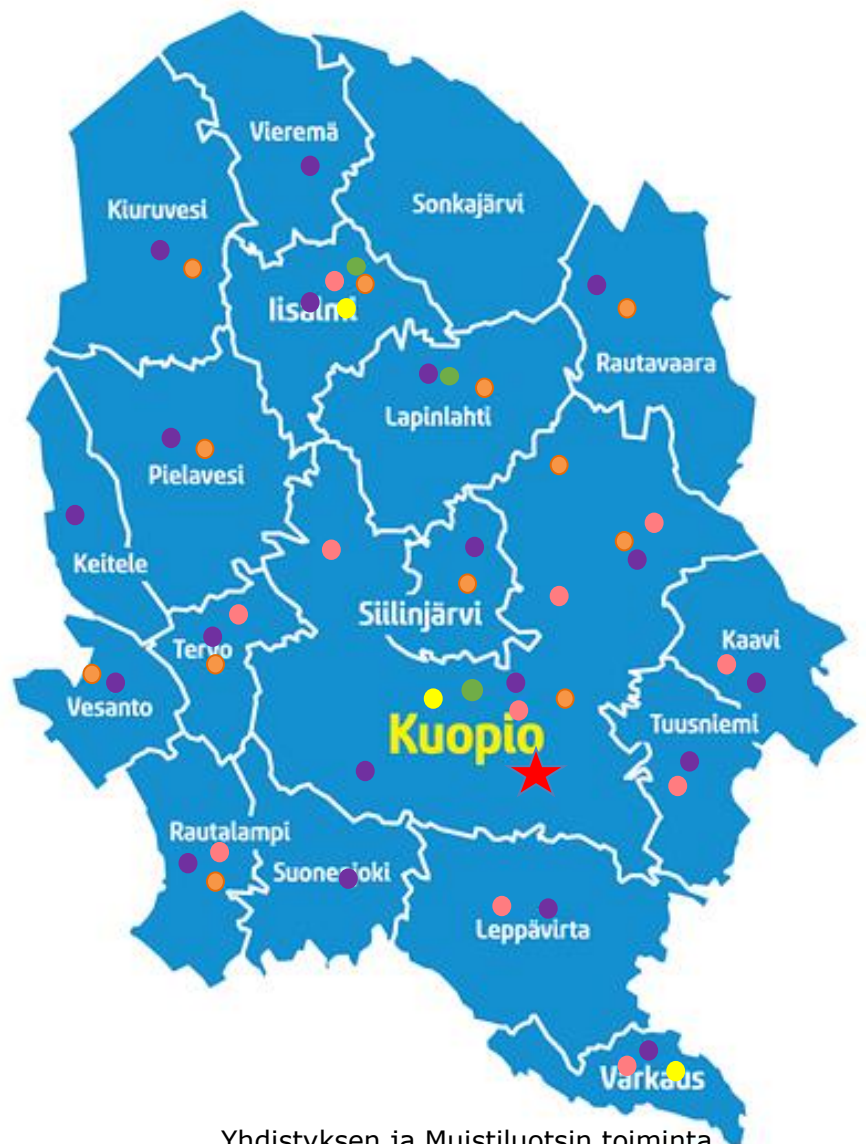
Toimintavuonna saatiin yksityishenkilöiltä kohdennettuja lahjoituksia Ylä-Savon toimintaan.

Yhdistyksellä on oman toiminnan seurantaan ja arviointiin käytettävissä Surveyspal palauteohjelmisto sekä oma Excel-pohjainen osallistujatietojen koontijärjestelmä. Koottua tietoa käytetään toiminnan kehittämiseen ja toiminnan vaikuttavuuden arviointiin.

Yhdistys on mukana I&O kärkihankkeen Kuopion ja Ylä-Savon SOTE:n muutostyöpajoissa sekä maakunnallisessa asiantuntijatyöryhmässä.

Yhdistys osallistui Muistiliiton valtakunnallisille järjestöpäiville. Yhdistyksen esityksestä syksyn liittovaltuusto valitsi Muistiliiton liittovaltuuston uudeksi puheenjohtajaksi professori Hilikka Soinisen Kuopiosta.

Muistikahvilat
Vertaistukiryhmä
<ul style="list-style-type: none"> • vertaistuki • mistä voimaa arkeen • senioripysäkki • Ne(u)ropatit
Tapahtumat
<ul style="list-style-type: none"> • Muistimessut • Olonkorjuu tapahtuma • Kielonpäivä • Muistiviikon tapahtumat • teatterit
Toiminnalliset ryhmät
<ul style="list-style-type: none"> • kuntoa muistille • kuntosali • keskiviikon kaverit • vetristely- laulu • retket • kässäkerho
Avustajapalvelu
Kehittämishanke
<ul style="list-style-type: none"> • Elä unoha evvaitä • Muistikka

Yhdistyksen ja Muistiluotsin toiminta Pohjois-Savossa 2017

5.1 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA)

Toimintavuonna 2017 yhdistys sai kohdennettua toiminta-avustusta (Ak) ja hankerahoitusta (C) Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA). Vuonna 2014 alkanut Elä Unoha Eivät -hanke jatkui vuoden 2017 loppuun ja toukokuussa 2016 käynnistyi uusi Ray:n tukema Muistikka -hanke jonka kesto on vuoden 2018 loppuun.

Muistiluotsi
asiantuntija- ja tukikeskus
Pohjois-Savo

Pohjois-Savon Muistiluotsi

Muistiluotsi on matalan kynnyksen muistisairauksien asiantuntija- ja tukikeskus, joka tarjoaa ammatillista tukea (ohjaus ja neuvonta), vertaistukea muistisairaalle ja hänen läheiselleen sekä vapaaehtoistoimintaa. Se tekee vaikuttamistyötä ajamalla muistisairaiden ihmisten asiaa ja verkostoituu muiden toimijoiden kanssa.

Pohjois-Savon Muistiluotsi on osa valtakunnallista Muistiluotsi-verkostoa, johon kuului vuonna 2017 18 keskusta. Pohjois-Savon Muistiluotsi osallistui vuonna 2017 aktiivisesti valtakunnalliseen verkostoyhteistyöhön, yhteiseen kehittämiseen sekä hyvien käytäntöjen levittämiseen ja juurruttamiseen.

Toimintavuonna panostettiin sekä yhdistyksen että Muistiluotsin imagon rakentamiseen ja vahvistamiseen, toiminnan tunnetuksi tekemiseen, toiminnan levittämiseen, vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen sekä alueellisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseen. Toimintaa toteutettiin maakunnassa kolmen vertaistoiminnanohjaajan voimin. Ohjaajilla oli omat kuntakohtaiset vastuualueet.

Valtakunnallinen laatulupaus:

Muistiluotsin tehtävänä on varmistaa maakunnassaan, että muistisairaant ihmiset ja heidän perheensä saavat riittävästi tietoa muistisairauksista, ohjausta ja neuvontaa näihin liittyvistä palvelu- ja tukimuodoista ja mahdollisuuden osallistua heille tarkoitettuihin arkea helpottaviin toimintoihin. Muistiluotsit toimivat maakunnassaan sen puolesta, että muistisairaalla ihmisellä ja hänen perheellään olisi mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua täysivaltaisena jäsenenä omassa toimintaympäristössään.

Muistiluotsin asiakkaat

Asiakastyön tavoitteena on toteuttaa toimintaa, joka tukee muistisairasta ihmistä ja hänen läheisiään asiakaslähtöisesti ja maakunnasta nousevien tarpeiden mukaisesti.

Vuonna 2017 Muistiluotsin järjestämiä tapahtumia oli laajasti maakunnassa. Ryhmätapaamisia oli kaikkiaan 832 ja muita tapahtumia oli 202. Asiakas-kontaktimäärä oli kaikkiaan 15061. Seurantakuukausien (maalis- ja lokakuu) aikana kerätyssä asiakaskontakteista 36,5 % oli omaisilta, 21,1% sairastunut / muististaan huolestunut ja 25,3% ammattihenkilöitä. Muiden osuus 17,1.

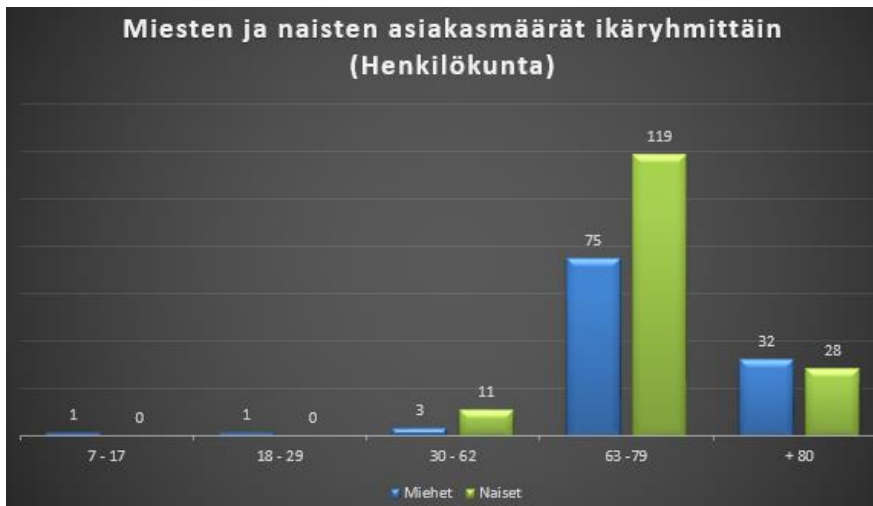
Yhteystietolomakkeiden kautta ohjautui 138 (2016:141) uutta asiakasta toiminnan piiriin. Heistä 34,8%:lla oli todettu muistisairaus.

Muistiluotsin henkilökunta

Toimintaa maakunnassa toteutti kolme vertaistoiminnanohjaajaa. Muistiluotsin vastaavan tehtävät olivat toiminnanjohtajan vastuulla (verkostotyö ja hallinnolliset tehtävät).

Henkilökunta toteutti maakunnassa 26 erilaista toimintaryhmää, joista suurin osa oli kuntouttavia vertaistukiryhmiä. Ryhmät kokoontuivat 181 kertaa vuoden aikana ja niihin osallistui 261 henkilöä. Näiden lisäksi toteutettiin yhteistoimintaryhmiä, joissa toinen ryhmänvetäjä oli joko kunnan työntekijä tai yhteistyöjärjestön työntekijä.

Muistiluotsin vapaaehtoistoimijat

Vapaaehtoistoimijoita Muistiluotsissa oli 54(42) henkilöä vuoden 2017 aikana. Vapaaehtoiset toimivat ryhmänvetäjinä, avustajina tapahtumissa ja Muistikahvilatoiminnassa vastaavina vetäjinä. Vapaaehtoisten vetämiä ryhmiä oli 20 ja niiden asiakaskontaktimäärä oli 1404. Ryhmät kokoontuivat 155 kertaa vuoden aikana. Vapaaehtoistyön kesto on ka. 3,5 h/toimintakerta.

Vapaaehtoistoimijoille järjestettiin voimapäivät, retki ja he osallistuivat Tukipilarin kanssa yhteistyössä järjestetyille vapaaehtoistoimijoiden risteilylle. Muistiliiton valtakunnallisille vapaaehtoisten kiitosjuhlaan Tampereelle osallistui kolme vapaaehtoistoimijaa.

Opiskelijayhteistyö

Muistiluotsissa vieraili vuonna 2017 100 opiskelijaa tutustumassa toimintaan. Omien opintojen harjoittelun suoritti kolme lähihoitaja-, kaksi sosionomi-, kaksi sairaanhoitaja- ja yksi geronomiopiskelija.

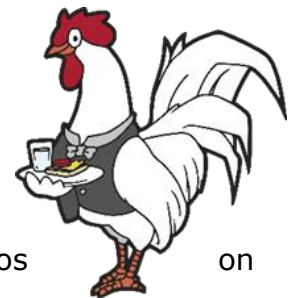
Opiskelijat toteuttivat perheharjoittelua 64 perheessä (Iisalmi, Kuopio, Varkaus) ja pitivät toiminnallisia ryhmätuokioita 10 kertaa vuoden 2017 aikana.

Muistiluotsitoiminnan tavoitteet ja toiminta vuonna 2017 Pohjois-Savossa

Vuodelle 2017 Muistiluotsitoimintaan haettiin rahoittajalta lisäresurssia, mutta sitä ei saatu. Toimintasuunnitelmaa jouduttiin tarkentamaan ja valitsemaan painopisteet ja kehitettävät kohteet toimintavuoden alussa. Rahoittajalle lähetettiin tarkennettu talousarvio ja uusi toimintasuunnitelma vuodelle 2017 tammikuussa. Maaliskuussa rahoittajalle koottiin tuloksellisuus ja vaikuttavuus selvitys.

STEA tuloksellisuus ja vaikuttavuus selvityksen palautteessa nousi esille järjestettyjen toiminnallisten ryhmien määrään, joka oli vastaaviin toimintoihin verrattuna melko korkea. Tuloksellisuus- ja vaikutus selvityksenne perusteella toimintamme tärkeimmät kehittämiskohteet seuraavalla toimintakaudella perustoiminnan lisäksi ovat avustuskohteen tavoitteiden tarkentaminen sekä yhteistyöverkoston koordinointi. Tavoitteita olisi hyvä vielä tarkentaa ja pilkkoa pienemmiksi. Tavoitteita tulisi muokata siten, että niissä on ilmaistu se millainen muutos toiminnalla aiotaan saada aikaan kohderyhmässä. Pelkkää toiminnan aikaansaamista ei voi pitää riittävänä tavoitteena.

Elä unoha evvätä -hanke

-projekti päättyi vuoden 2017 loppuun. Projektin keskeinen tulos on Muistin eväät -ravitsemuskuntoutusmalli. Mallia voidaan hyödyntää niin ennaltaehkäisevästi toimintakyvyn säilyttämisen näkökulmasta kuin myös silloin, kun ihmisen jaksaminen huolehtia päivittäisistä toiminnoista on heikentynyt ja ulkopuolisen avun tarve on suurentunut. Muistin eväät -mallin juurruttamista sisällöksi Kuopion kaupungin kotihoidon ikääntyneen ihmisen vajaaravitsemuksen hoitomalliin jatkettiin kouluttamalla kotihoidon ammattilaisia. Sosiaali- ja terveysministeriö tukee Veikkauksen varoin uutta Muistin eväät -toimintaa ruuan voimalla -hanketta (2018–2019) ikääntyneen ja muistisairaana ihmisen ravitsemuksen ja toimintakyvyn edistämiseksi monialaisen Muistin eväät -ravitsemuskuntoutusmallin avulla osaksi toimivaa hoitotyön käytäntöä kunnan kotihoidossa.

Projektissa työskenteli projektipäällikkö ja kymmenen Pohjois-Savon Muistiluotsin vapaaehtoista yhteistyötilaisuuksissa ja -tapahtumissa. Projektin pääkohderyhmänä olivat kotona asuvat ikääntyneet muistisairaant Kuopiossa ja mahdollisuuden mukaan muissa Pohjois-Savon Muisti ry:n toiminta-alueen kunnissa. Projektin tavoitteiden edetessä kohderyhmän ikäkriteeriä ei pidetty enää niin merkityksellisenä, joten projektin kohteena ovat olleet myös työiässä

muistisairastuneet ihmiset. Lisäksi kohderyhminä olivat muistisairaiden omaiset sekä nykyiset että tulevat sosiaali- ja terveysammattilaiset.

Pohjois-Savon Muisti ry:n asiakas- ja jäsenrekistereistä sekä yhdistykseen saapuneista yhteydenottopyynnöistä saatiin hankkeesta mahdollisesti kiinnostuneiden ja toisaalta hankkeen tavoitteiden kannalta sopivien muistisairaiden ja heidän omaistensa yhteystiedot samoin kuin suoraan asioimaan tulleilta ihmisiltä itseltäänkin. Kotihoidon asiakkaina olevia muistisairaita tavoitettiin kotikäynneillä hanketta toteuttavien sosiaali- ja terveysammattilaisten ja opiskelijoiden kautta, jotka toimivat pääasiassa julkisella, mutta myös yksityisellä Pohjois-Savon sote-alan palveluntuottajalla. Muistiyhdistyksen omat toiminnot muistisairaille ja heidän omaisilleen tai yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa järjestämät tilaisuudet ja tapahtumat olivat niin ikään sopivia hetkiä kohdata eri kohderyhmiin kuuluvia ihmisiä.

Lisäksi kohdeyleisöä tavoitettiin maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri viestimien välityksellä, kuten sosiaalisen median (Facebook), nettisivujen (muistaevaati.fi, psmuisti.fi) sekä lehtiartikkeleiden ja -mainosten muodossa. Artikkelit tai muu vastaava informaatio projektin teemoista on kirjoitettu lähes jokaiseen Pohjois-Savon Muisti ry:n MuistiKukko-lehteen, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Terveys & Talous -lehdessä (3/2017) julkaistiin projektipäällikön haastattelu.

Tapahtuma	kertaa /vuosi	Osallistujat yhteensä
Muistisairas/omainen yhteydet		
▪ tapaaminen	45	
▪ soitto	72	
▪ posti	9	
▪ tekstiviesti	5	
Vertaistukiryhmä	3	41
Muistin eväät -koulutus	17	192
Yleisötilaisuus	11	254
Muu tilaisuus	14	173
Projektin esittely	8	46

Taulukko 1. Eri tapahtumiin osallistuneet omaiset ja ammattilaiset sekä yleisö yhteensä vuonna 2017. Elä unohta evvää -projektissa

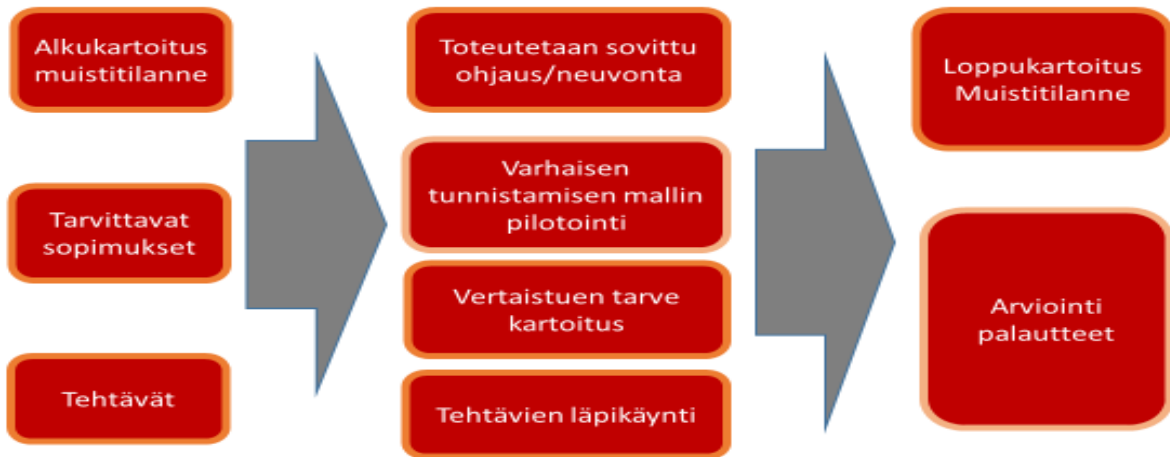

Avain varhaiseen tunnistamiseen, tietoon ja tukeen

Muistikukka – hanke

Kevään 2017 aikana pilotoimme MUISTIKKA-hanketta neljässä eri pilottikohteessa Pohjois-Savon alueella. Pilottikäynneillä olemme kartoittaneet pilottikohteiden alkutilanteet ja jatkokäynnit sekä rakentaneet sen mukaisesti ohjaus/neuvonta paketit (mm. materiaalit, käytännön vinkit, info- paketit) muistisairauteen liittyvät asiat, fyysinen ympäristö, vuorovaikutus ja varhaisen tunnistamisen malli olivat aiheita. Pilottikohteissa **MUISTIKKA- varhaisen tunnistamisen seurantavälinettä** kehitettiin yhdessä henkilöstön kanssa.

Pilotti malli

Loppukartoitusten myötä saimme tärkeää tietoa kentältä hankkeen toimintaan liittyen. Hankkeemme pilottikohteiden osuus on loppusuoralla. MUISTIKKA-hanke suomennutti amerikkalaisen NTG-EDSD- *seulontavälineen* (National Task Group, Early Detection Screen for dementia). Suomennoksen teki Vaalijalan liikelaitoksen psykologi, psykoterapeutti Markus Sundin. Kyseisestä seulontavälineestä järjestettiin koulutustilaisuus 25.10.2017 Savon ammatti- ja aikuisopistolla. MUISTIKKA- hanke piti tilaisuuden alkupuheenvuoron ja kouluttajana toimi Markus Sundin. Tilaisuuteen osallistui n. 130 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista ja opiskelijaa.

MUISTIKKA-hankkeen abstrakti *Developing Early Detection of Dementia with People with Intellectual and Developmental Disabilities*, tekijät Markus Sundin ja Maria Eriksson, oli esiteltyinä (posterit) 27th. Alzheimer Europe Conference "Care today, cure tomorrow" Berlin, Germany-2-4.10.2017

MUISTIKKA-hankeella oli puheenvuoro ja posterit Muistiliiton Muistikonferenssissa, "Muistisairauden monet kasvot" Helsingissä 15-16.11.2017. Teemana Tunne ja Tunnista; *Kehitysvammaisuus ja muistisairaudet*.

Hankkeen nettisivujen on tarkoitus toimia aiheesta tietoa levittävänä osoitteena, niihin on liitetty hankkeen tuotosten lisäksi linkkejä niin kotimaisiin kuin kansainvälisiin materiaaleihin. Sivulta löytyy myös blogi -osio johon pyritään nostamaan aiheesta pinnalla olevia asioita.

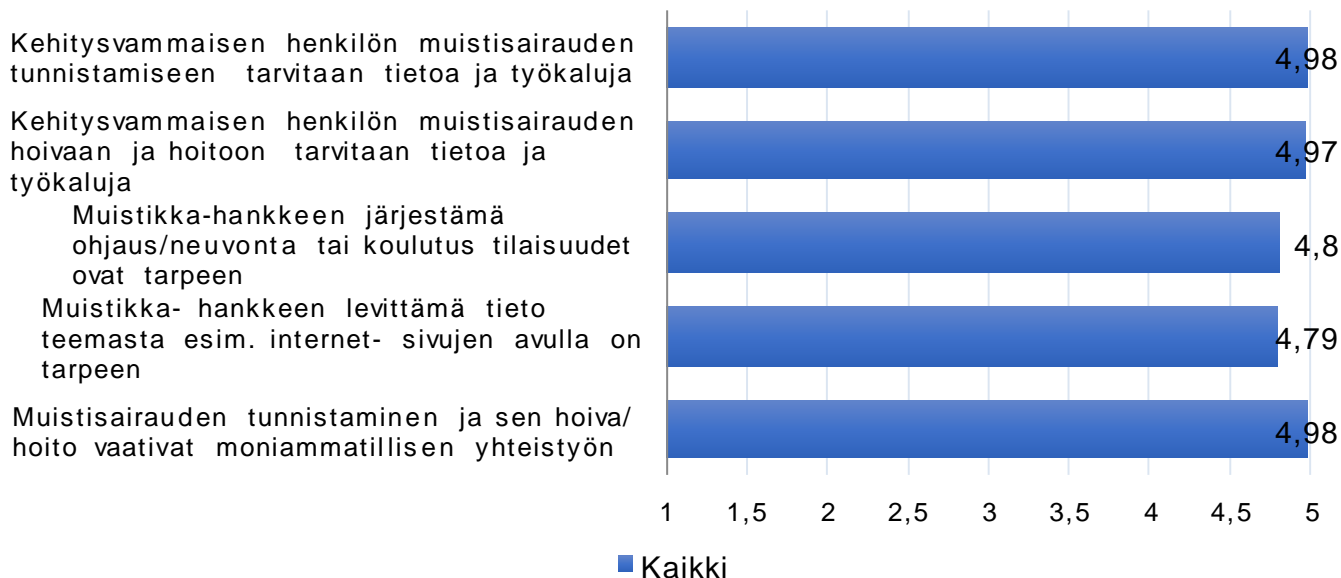
MUISTIKAN vuosi 2017 koostui pitkälti vaikuttamis -, ohjaus-, koulutus ja välineiden kehittämistyöstä. Muistisairauden tunnistamisen työkalut ja siihen liittyvä sopiva hoiva ja hoito kehitysvammaisen henkilön kohdalla ovat tavoitteemme. Lähetimme

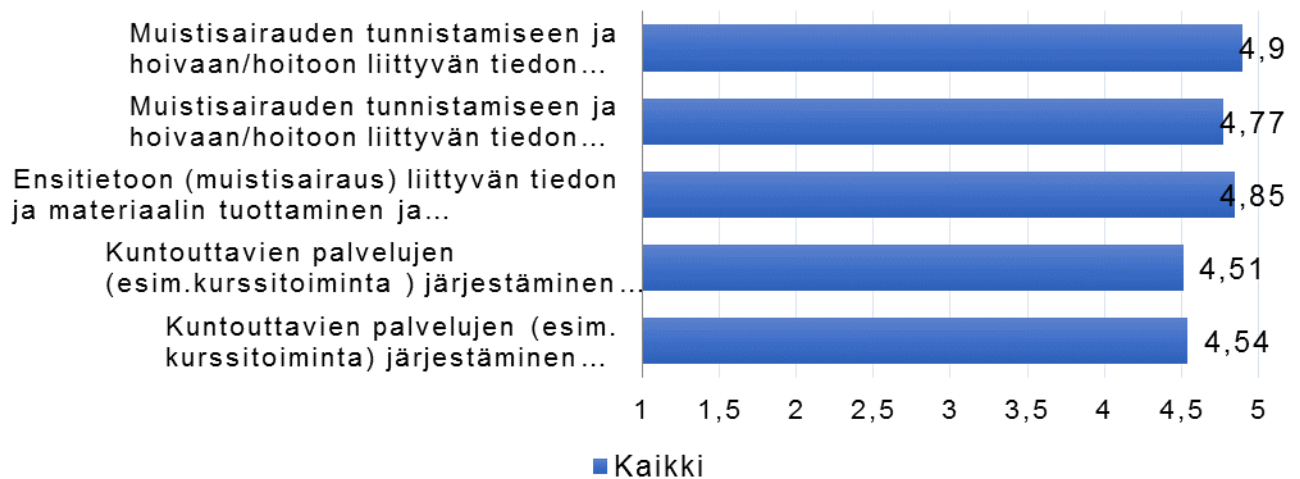
sidosryhmille ja muille hankkeeseen liittyville tahoille palautekyselyn, jolloin saamme kattavan kuvan hankkeemme toiminnasta ja sen vaikutuksista. Palautteen mukaan olemme päässeet tavoitteisiin tähän asti tehdyn työn osalta, silti myös kehitettävää jatkoon ja tulevaisuuteen jää.

Ohessa otteita palautekyselystä (surveypal) kaikille sidos- ja kohderyhmille tammikuussa 2018:

- *Selkiyttää tunnistamista ja hoiva/hoito voidaan suunnitella diagnoosin mukaan (esim. kohtaaminen) Auttaa lähityöntekijää ymmärtämään*
- *Asiakkaan olo helpottuu, pystytään hidastamaan sairauden etenemistä, työkaluja auttaa muistisairasta, myös kehitysvammaisella on oikeus sairauden tunnistamiseen ja lääkitykseen muuten helposti asiat hautatutuvat kehitysvammaisuuden alle!*
- *Kehitysvammaisuus ja muistisairaus ovat huomioideni mukaan pelottava kaksikko terveysalan paikoissa. Usein lääkäri- ja hoitajakontaktit ovat lyhytkestoisia ja monesti asiat laitetaan kehitysvammaisuuden piikkiin, vaikka lähityöntekijä vakuuttaisi, että jokin muutos on uusi eikä välttämättä liity kehitysvammaisuuteen. Nyt terveysalan työntekijöillä on enemmän jatkossa tietoa ja työvälineitä millä ruveta asiaa tutkimaan.*
- Onko palvelupolkuja tehty näkyväksi, jotta kuka tahansa osaa opastaa asiakasta oikein?

Taulukko: Nyt

Taulukko: tulevaisuudessa

Tästä on hyvä jatkaa vuonna 2018; tunnistamisen välineiden ja tiedon juurruttamisen merkeissä.

5.2 Lähiavustajapalvelu

Pohjois-Savon Muisti ry tarjoaa muistisairaalle ja hänen omaistensa tueksi lähiavustajapalvelua. Palvelun toiminta on alkanut 2000-luvun alussa. Lähiavustajapalvelun tavoitteena on tukea muistisairaalle ihmisen kotihoitoa ja auttaa hoitavan omaisen jaksamista tarjoamalla omaishoitajalle omaa aikaa lepoon tai asioiden hoitamiseen. Palvelu toimii myös muistisairaalle ihmisen kuntouttavana toimintana ottamalla avustettava henkilö mukaan arjen askareisiin. Vuoden 2017 aikana työntekijöitä oli 13.

Yhdistyksen hallitus teki päätöksen palvelun hinnankorotuksesta 23 eurosta 25 euroon/ tunti.

Vuoden 2015 alussa yhdistys hyväksyttiin Ylä-Savon SOTE:n sotaveteraanipalvelusetelituottajaksi. Vuoden 2016 alussa päästiin Kuopion kaupungin sotaveteraanipalvelun palvelusetelituottajaksi ja 2017 tilapäisen kotihoidon ja omaishoitajan lomituksen palvelusetelituottajaksi.

Yhdistyksen Omavalvontasuunnitelma päivitettiin, laadittiin lääkehoitosuunnitelma ja Aluehallintovirastoon päivitettiin palveluntuottajan perustiedot.

Vuoden 2017 aikana palvelun piirissä oli 191 (edellinen vuosi 182) asiakasta. Palvelua tarjottiin Iisalmessa, Lapinlahdella, Siilinjärvellä, Kuopiossa ja Karttussa.

Ylä-Savon alueella oli neljä työntekijää, jotka tekivät asiakaskäyntejä Iisalmessa että Lapinlahdella. Kuopiossa työskenteli kahdeksan avustajaa ja Siilinjärvellä yksi.

Lähiavustajapalvelussa oli työssäoppimisjaksolla lähihoitajaopiskelijoita ja kotityö- ja puhdistuspalvelujen perustutkinnosta opiskelija.

Asiakasmäärät 2017

	Iisalmi	Lapinlahti	Kuopio
avustajien määrä	4	1	8
asiakasmäärä	33	22	136
ka.tunti/vuosi	1584,17	778,93	6453,60
asiakas-käynti/vuosi	1035	558	4842
ka.tunti/asiakas	1,53	1,4	1,33

5.3 Hankeyhteistyö

Yhdistys on mukana Muistiliiton Muistineuvo -hankkeessa (2015 -2018). Hankkeen tuloksena syntyi Muistineuvo-tukipuhelinpalvelu muistisairaille ihmisille ja heidän läheisilleen. Yhdistyksen toiminnanjohtaja on hankkeen ohjausryhmässä ja Pohjois-Savon Muistiluotsi toimii yhtenä palvelevan puhelimen pilottina. Muistineuvo-päivystyksiä oli 13 vuoden aikana.

Yhdistys oli mukana I&O kärkihankkeen Kuopion ja Ylä-Savon SOTE:n muutostyöpajoissa, I&O kärkihankkeen maakunnallisessa asiantuntijatyöryhmässä sekä Kuopion Voimaa vanhuuteen yhteistyöryhmässä, Kuopion kansalaisopiston Seniorit voimavaraksi työryhmässä ja Takuulla iloa -hankkeessa.

Yhdistys oli mukana Suomi100-projektissa hankkeella Ukulelelähettiläät musiikillisen ilon ja virkistyneen moottoreina aktivoivassa seniorityössä 2017. Hankkeen toteuttajana ja vetäjänä oli Juuso (Juha)Happonen.

Ukulelelähettiläät -toimintamallilla kehitettiin uusi suomalainen senioreiden toimintakykyä ylläpitävä ja kuntouttava kulttuurinen toimintamuoto, missä; aktiivisia senioreita koulutettiin sopivan hulttomiksi ukulelelähettiläisi -

soittamaan ukuleleä yksin, pareittain ja ryhmissä - ja ohjataan osallistujia jakamaan ukulele-iloa ja hauskuutta laulun kera omaan lähiympäristöön sekä Pohjois-Savon Muisti ry:n ja muiden yhteistyöyhteisöjen senioriryhmiin, -tapaamisiin ja -toimintoihin.

Yhteistyössä Kansalaisopiston kanssa Pohjois-Savon Muisti ry tarjosi ukulelelähettiläille avoimien harjoitusten mahdollisuuksia omissa muistisairaille ja heidän läheisille järjestetyissä muistikahviloissa kerran ja yhden kerran yhteistyökumppaneidensa koulutustapahtumassa syksyllä 2017. Lisäksi muistiyhdistys ja Ukulelelähettiläät lähtivät mukaan toteuttamaan Juuso Happonen ideoimaa KYS konsertit – Sairaala soi Lauluja Elämälle –konserttisarjaa Kuopion Yliopistolliseen sairaalaan. Muistiyhdistys kutsui mukaan muita potilasjärjestöjä esittelemään toimintaansa ja tuli sinne myös itse. Mukana oli kaiken kaikkiaan viisi potilasjärjestöä ja Tukipilari, yksi monien järjestöjen yhteistyötaho.

Ukulelelähettiläät pitivät lisäksi myös yhden avoimet harjoitukset Turvalinkki ry:n Klubitalolla, joka palvelee mm. mielenterveys- ja päihdekuntoutujia.

6. Viestintä

Yhdistys ylläpitää tavoitteitaan tukevaa ja kohderyhmien tarpeita vastaavaa viestintää. Tiedottamisen tärkein väline on yhdistyksen www-sivusto, josta löytyy tietoa muistisairauksista ja yhdistyksen toimintamuodoista. Sähköpostiviestinnällä ja Facebook-julkaisujen avulla tuettiin verkkotiedottamista.

Yhdistys viesti toiminnastaan eri sidosryhmille aktiivisesti ympäri vuoden lähettämällä mediatiedotteita, järjestämällä omia tilaisuuksia ja olemalla mukana toimintakentän tapahtumissa eri puolilla maakuntaa.

Yhdistys käyttää Muistiluotsi ja Muistiliiton graafista ohjetta. Muistiluotsin lehti Muistikukko ilmestyi toimintavuonna neljä kertaa (helmi-, huhti-, elo- ja marraskuussa). Muistiliiton julkaisema Muisti-lehti ilmestyy jäsenistölle neljä kertaa vuodessa. Siihen toimitettiin säännöllisesti tietoja yhdistyksestä. Molemmat lehdet toimitettiin myös yhteistyökumppaneiden toimipisteisiin, laitoksiin ja työyhteisöihin.

Tunnuslukuja 2017:

Muistikukko painosmäärä: 4000 kpl

Oppaita ja esitteitä jaettu: 2700 kpl

Medianäkyvyys: 2 artikkelia maakunta-lehdissä

Tekstiviestit asiakkaille: 10081 kpl

Yhdistys mainosti toimintaa sekä Google- että Facebook-kampanjoilla.

7. Henkilöstöhallinto

Yhdistyksellä oli palkattua henkilökuntaa vuoden 2017 aikana kaikkiaan 21 henkilöä. Henkilöstöön kuului yhdistyksen toiminnanjohtaja, toimistotyöntekijä ja avustajat (13), Muistiluotsitoiminnassa vertaistoiminnan ohjaajat (3) ja Elä Unoha Evväitä – hankkeessa projektipäällikkö. Muistikka-hankkeessa työskenteli projektipäällikkö ja muistiohjaaja. Työntekijöistä osa-aikaisia oli 13 ja kokoaikaisia 8.

Yhdistyksessä on ollut opiskelijoita opiskeluihin liittyvillä harjoittelujaksoilla Savonia-ammattikorkeakoulusta ja Savon ammatti – ja aikuisopistolta sekä työkokeilussa henkilöitä työvoimatoimiston ja Verven kautta.

Yhdistyksen Hallinto-, talous- ja toimintasäntö ohjeistaa, linjaa ja tukee palkatun henkilöstön toimia.

Vuonna 2017 yhdistyksen työntekijät osallistuivat työnantajan kustantamiin täydennyskoulutuksiin:

- 27.2. Uutta virtaa vapaaehtoistoimintaan, Joensuu
- 30.5. Miten palveluohjauksessa tulee tukea asiakkaan oikeudellista toimintakykyä, Lapinlahti
- 16.11 Hyvät käytännöt vapaaehtoistyössä, Kuopio
- Muistikonferenssi Helsinki

Muistiluotsin työntekijät osallistuivat Muistiliiton järjestämiin valtakunnallisiin ja alueellisiin Muistiluotsiverkoston koulutuksiin, MuistiNeuvo- hankkeen koulutuksiin, Tunteva koulutukseen. Henkilökunta oli mukana valtakunnallisilla (25-27.1.-17 ja 31.5.-1.6.-17 Helsinki) ja alueellisilla (21.3.Joensuu ja 10.10 Kuopio) verkostotapaamisilla. Muistiluotsityöntekijät tekivät vertaiskäynnin Pohjois-Karjalan Muistiluotsiin 12.6.-17.

Muistiluotsikoordinaattori Krista Pajala sekä järjestöasiantuntija Markus Marttunen kävivät ohjauksen käynnillä.

Lisäksi yhdistys tuki henkilöstöä ammatillisessa täydennyskoulutuksessa antamalla työaikaa opiskelupäiviin.

Henkilöstölle järjestettiin TYHY-päivä. Lähiavustajille järjestettiin koulutuspäivä Tunteva-menetelmään.

Yhdistyksen työsuojelupäällikkö oli Marketta Hynynen ja työsuojeluvaltuutettu Kaija Valta.

Yhdistyksen työterveyshuoltopalvelut ostettiin Kuopion työterveys ry:ltä ja yhdistys on Hyvinvointialan liitto ry:n jäsen.

8. Yhdistyksen talous

Yhdistyksen taloudellista toimintaa ohjaavat yhdistyslaki ja yhdistyksen omat säännöt. Yhdistys ei tavoittele voittoa. Yhdistyksen järjestötoiminnan pääasialliset tulot koostuvat jäsenmaksuista ja myyntituloista.

Yhdistyksellä on Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus (STEA) rahoittamaa toimintaa ja hankkeita, niiden tavoitteet on asetettu hankehakemuksissa. Avustusten käytöstä raportoidaan rahoittajalle säännöllisesti. Yhdistyksen toiminnanjohtajalla on pääkäyttäjäoikeudet Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus verkkoasiointijärjestelmään. Vuosiraportit toimitetaan toukokuun loppuun mennessä.

Lähiavustajapalvelun kulut katetaan lähiavustajapalvelusta saatavilla tuloilla.

Yhdistys on saanut avustuksia Kuopion kaupungilta kuopiolaisten jäsenten virkistystoimintaan, Iisalmen kaupungilta vapaaehtoisten koulutukseen. Talous – ja henkilöstön palkkahallinto ostetaan Tili -Consults Oy:sta.

VERTAISTUKEA JA VERKOTTUMISTA MUISTIN HYVÄKSI.
PÄÄN ASIAT OVAT PÄÄASIAMME.

Lapinlennankatu 2,
70100 KUOPIO
puh.017-2633 980
toimisto@psmuisti.fi
psmuisti.fi